

نقش تکنولوژی در کشف جرم و تعقیب مجرمین

می‌شود که در اواخر دهه‌ی ۹۰ میلادی به رسمیت شناخته شد. افزایش تعداد تلفن‌های هوشمند و سایر دستگاه‌های دیجیتالی در بازار فناوری موجب پدید آمدن نیاز به تکنولوژی خاص بررسی‌های قانونی این دستگاه‌ها شده است، چرا که روش‌های سنتی موجود پاسخ‌گوی نیازهای جدید نمی‌باشد.

دستگاه‌های موبایل، قابلیت ذخیره‌ی انواع مختلفی از اطلاعات نظیر لیست تماس‌ها، قرار ملاقات‌ها و یادداشت‌ها، عکس و فیلم و نیز پیام‌ها و مطالب ارسالی و دریافتی را دارند. تلفن‌های هوشمند، علاوه بر این‌ها، امکان ذخیره‌ی ویدئوها، ایمیل‌ها، اطلاعات مربوط به وب گردی شخص، موقعیت مکانی، و پیام‌ها و فهرست مخاطبین شبکه‌های اجتماعی و وی را نیز فراهم می‌آورد.

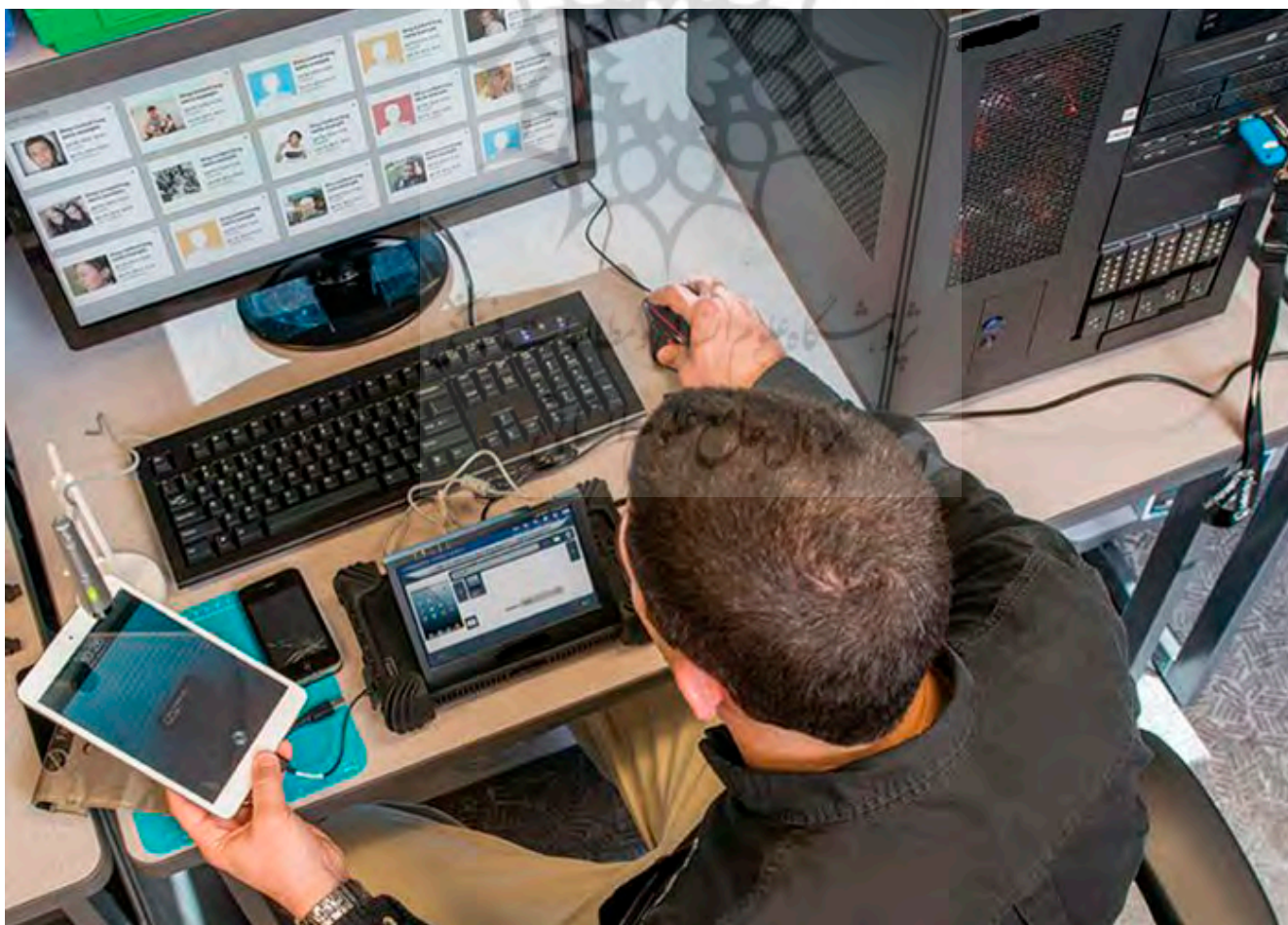
با توجه به روند رو به رشد استفاده از دستگاه‌های موبایل و در نتیجه‌ی آن افزایش نیاز به آنالیز داده‌های این نوع از وسایل ارتباطی در کشف و تعقیب جرایم، برخی شرکت‌ها در نقاط مختلف جهان اقدام به طراحی و تولید ابزارهای تخصصی بررسی قانونی چنین دستگاه‌هایی نموده‌اند.

«بررسی قانونی دستگاه‌های موبایل»، به معنی بازبینی مدارک یا داده‌های دیجیتال یک دستگاه موبایل تحت شرایط استاندارد و تخصصی و با مجوز قانونی می‌باشد. اصطلاح «دستگاه موبایل» عموماً به تلفن‌های همراه اشاره دارد؛ لکن می‌توان این اصطلاح را به هر دستگاه دیجیتالی که دارای حافظه‌ی داخلی جهت ذخیره‌ی اطلاعات و نیز قابلیت برقراری ارتباط می‌باشد، مانند

امروزه استفاده از گوشی‌های موبایل هوشمند امری فراگیر و شایع در جامعه می‌باشد که موجب تحولات شگرفی در نوع و قالب روابط اجتماعی گردیده به نحوی که حتی برای گرفتن تاکسی، سفارش غذا و خریدهای الکترونیکی و... نیز از گوشی‌های هوشمند موبایل استفاده می‌شود.

شیوع استفاده از این ابزار و بهره‌گیری از نرم افزارهای اجتماعی و پیام رسان از سوی اقشار مختلف جامعه موجب گردیده تا نظام قضایی با اختلافات و جرایمی روبرو شود که در این فضا بوجود می‌آیند. در برخی موارد نیز ممکن است جرم در بستر فضای مجازی و با بهره‌گیری از گوشی‌های هوشمند صورت نگرفته باشد، بلکه اطلاعات موجود در دستگاه موبایل بتواند سرنخ‌های اساسی از یک فقره قتل، آدم ربایی، قاچاق، پولشویی و... ارائه دهد اما به دلیل عدم برخورداری از ابزارهای نوین امکان استخراج و بازبینی اطلاعات وجود نداشته باشد. به نحوی که؛ ضابطین در کشف جرم و تعقیب مجرمین با بن‌بست مواجه شوند که در صورت وجود ابزارهای نوین و بهره‌گیری از آن‌ها کشف جرم و دستگیری مجرمین به مراتب ساده‌تر و سریع‌تر صورت می‌پذیرفت.

«بررسی قانونی دستگاه‌های موبایل» تکنیکی جدید از پلیس علمی محسوب

روبرو می‌شوند که برخی از این موانع در زیر عنوان گردیده است: سازندگان تجهیزات اصلی گوشی‌های تلفن همراه به منظور حفظ بازار رقابتی خود، دائماً در حال تغییر نه فقط شکل ظاهری بلکه سیستم‌های عامل، ساختار فایل‌ها، نحوه‌ی ذخیره‌ی داده‌ها، خدمات، و حتی محل ورودی کابل‌های این گوشی‌ها هستند.

در نتیجه، کارشناسان بررسی قانونی بایستی همواره در حال تغییر فرآیند بررسی دستگاه‌های موبایل و به روز نمودن دانش خود در این زمینه باشند.

● به سبب افزایش تقاضاها مبنی بر ارتقاء دستگاه‌های موبایل، ظرفیت این دستگاه‌ها برای ذخیره‌ی داده‌ها دائماً در حال افزایش است.

● نه تنها نوع داده‌ها بلکه نحوه‌ی استفاده از دستگاه‌های موبایل به طور دائم در حال پیشرفت می‌باشد.

● با پیشرفت فناوری دستگاه‌های موبایل، بالتبع، نوع داده‌های این دستگاه‌ها نیز دستخوش تغییر می‌گردد و همین امر کار کارشناسان بررسی قانونی دستگاه‌های موبایل را در بازیابی این داده‌ها با مشکل مواجه می‌سازد.

دستگاه‌های PDA (دستیار همراه)، GPS (مکان یاب) و کامپیوترهای تبلت، یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های «دستگاه‌های بررسی قانونی موبایل»، قابلیت حفظ انسجام میان داده‌های منبع اصلی و نیز داده‌های استخراج شده می‌باشد که در اولی از طریق مسدود کردن یا غیرفعال کردن دستوره‌های نوشتاری در دستگاه محتوی داده‌ها و در دومی با محاسبه‌ی ترکیب رمزنگاری شده‌ی محتویات فایل‌های جدید، و بررسی تغییرات ایجاد شده از زمان ایجاد فایل‌ها تا کنون، انجام می‌گیرد. حفظ انسجام داده‌ها نه تنها به آن‌ها اعتبار قانونی می‌بخشد، بلکه برای انجام تحقیقات بعدی نیز استفاده‌ی مجدد از نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها را ممکن می‌سازد.

مجموعه‌ی ابزارهای بررسی قانونی موبایل به ضابطین قضایی این امکان را می‌دهد که به محتویات تلفن همراه دسترسی پیدا نموده و اطلاعات حاصل از آن‌ها را تجزیه و تحلیل کنند. چنین ابزارهایی برای کارشناسان این امکان را فراهم می‌آورد تا دستگاه‌های تلفن همراه و تبلت را از نظر فیزیکی و محتوایی مورد بررسی قرار دهند، پسورها و اطلاعات رمزگذاری شده را رمزگشایی نمایند، و اطلاعات ذخیره شده در

ممکن است جرم در بستر فضای مجازی و با بهره‌گیری از گوشی‌های هوشمند صورت نگرفته باشد، بلکه اطلاعات موجود در دستگاه موبایل بتواند سرخ‌های مهم و اساسی از یک فقره قتل، آدم‌ربایی، قاچاق، پولشویی، گروگان‌گیری و... ارائه دهد اما به دلیل عدم برخورداری از ابزارهای نوین امکان استخراج و بازیابی اطلاعات ذخیره شده و احیا شده در گوشی مظنون وجود نداشته باشد

در دستگاه‌های موبایل را مشاهده و تجزیه و تحلیل نمایند. البته انجام بررسی و دسترسی به اطلاعات هر دستگاه الکترونیک از این طریق، مستلزم اتصال فیزیکی از طریق کابل به دستگاه موبایل مورد نظر است که بی تردید با دستور مقام قضایی و با رعایت حریم خصوصی اشخاص صورت می‌گیرد.

این ابزار در کشف و تعقیب و دستگیری مجرمین جرایم مهم علیه اموال و اشخاص و جرایم امنیتی بسیار کارآمد و کارگشا است و مدت زمان ارتکاب تا کشف و دستگیری مجرمین را تا میزان قابل توجهی کاهش می‌دهد و در بسیاری از موارد از بروز خسارات جانی و مالی بیشتر نیز جلوگیری می‌کند. کارشناسان بررسی قانونی موبایل بعضاً در این مسیر با موانع و مشکلاتی نیز

■ منابع:

1. Ahmed, R. (2014). Mobile Forensics: An Introduction from Indian Law Enforcement Perspective. Springer.
2. Miller, C. (2012). The Other Side of Mobile Forensics. Law Enforcement Technology.
3. Wayne, Jansen., & Ayers, Rick. (May 2007). Guidelines on cell phone forensics. Retrieved from: www.csrc.nits.gov